

LITTERATUR

PER DAHL
CARL JOHAN LJUNGBERG:

Nytt om litteratur

Skönlitteratur och klassiskt

Klassiska temans andel i svensk bokutgivning är knappast i avtagande. **Homerisk hemkomst** heter Sven Delblancs två essäer om Iliaden och Odysséen, vilka blivit möjliga efter det att hans **Slutord** skrivits. De nya essäerna sägs bli klassiker även de; de är skrivna med känsla för väsentligheter (Bonnier Fakta, omkring 120 sidor, inbunden). I **Lans och båge** analyserar Sture Linnér om Aischylos drama Perserna, uruppfört i Aten år 472 f Kr. Texten till dramat i Emil Zilliacus version återges efter essän (Norstedts, 175 s). På gränsen till posthumt kom **Kleios väktare** av den nyligen avlidne Henrik Zilliacus. Antologin blev den sista i raden av de böcker där Henrik Zilliacus levandegjorde antikens människor för oss. **Njals saga**, den kanske mest kända islänningasagan, ger det djärva förlaget Fabel ut på nytt, i Hjalmar Alvings översättning.

En mer näralliggande period möter oss i den likaså posthumt utgivna **Den omättlige bokläsaren**, en samling inlägg av den nyligen bortgångne förlagsmannen Åke Runnquist (Trevi, 260 s).

Historia

När sanningen om Sovjet uppenbaras ger Norstedts ut Anton Tjechovs bok från resan 1890 till **Fångön Sachalin** (235 s). Boken var ett av de första undersökande reportagen som på sin tid väckte häpen uppmärksamhet i ett Ryssland som inte ville veta av de förvisades villkor.

I den följd av skildringar och analyser av Sveriges under andra världskriget som givits ut kommer nu ytterligare två: i **Ge-**

neral Böhmes val skildrar förre Londonambassadören Leif Leifland episoder i andra världskrigets slutskede där Sverige på skilda sätt var berört (Norstedts, 200 s). I antologin **I orkanens öga** (red Bo Hugemark) behandlas läget något år innan : 1941. Med den volymen har tredje delen av serien från Militärhögskolans militärhistoriska avdelning utkommit: i denna volym medverkar bl a Alf W Johansson (I skuggan av Barbarossa) och Klaus-R Böhme (Svensk polis och Gestapo).

J K Paasikivis **Dagböcker del IV** har hunnit till ungefär samma period: åren 1941-44 och fortsättningskriget (Norstedts, 400 s).

Hans Lindqvist har tidigare skrivit om extremhögern. Med **Men det regnar ju i Moskva: den svenska ultravänsterns relation till Sovjet** har han nu övergått till att analysera kommunisternas relationer till husse. (Natur och kultur, 178 s):

Arvfurstens palats i Stockholm (alltså UD) från 1600-talet till nu har Alf Åberg och Jan Mårtenson ägnat en spännande historik, med anledning av departementets 200-årsjubileum. Boken är rikt illustrerad. (Wahlström & Widstrand).

Biografi och personhistoria

I stormens öga kallar advokaten Henning Sjöström sin "försvarsbok" om hur det gick till då han utpekades i massmedia utan rättslig prövning och senare utslöts ur advokatsamfundet (Wahlström & Widstrand). Boken lär vara lika färgrik som hans personframträdanden... (utkommer i april).

Ingen har undgått Per Ahlmarks bok om Tingsten: **Tyranniet begär förtroende**

(Ratio, 353 s). Tingsten retade många men höll också i gång debatten. Boken återger ett urval av Tingstens inlägg om utrikespolitik och diktaturer. Av den egensinnige polske dramatikern Witold Gombrowicz kommer nu **Dagbok del II** på svenska (1957–61), Bonniers). Dessa år befann sig Gombrowicz ännu i argentinsk exil.

Lagom till 200-årsjubiléet ger professor Gunnar von Proschwitz ut **Gustav III: Mannen bakom myten** vari ges en bild av den sammansatte kungen utifrån delar av hans brevväxling (Wiken, 526 s). Samtidigt kompletteras den framgångsrika Carl Larsson-utställningen i Stockholm nu med konstnärens memoar **Jag** i nyutgåva, med de bilder som ingick när boken 1931 först utkom (Forum). Om Carl Larsson handlar också Lena Rydins bok **Den lustfyllda vardagen** (Bonniers) där man får veta mer om hur familjen i Sundborn levde.

Filosofi och samhälle

Om **Rätt och moral** i ett modernt borgerligt Sverige handlar årets Ratioantologi (red Erik Dahmén). Bland uppsatserna märks Hans L Zetterbergs analyser av skilda länders borgerliga värderingar. Vilka värden kommer en återuppbyggd

svensk borgerlighet att bygga på? Bland övriga författare märks Anders Isaksson, som gisslar de höga honnörssord som saknas i vardagens Sverige.

Äntligen har också den redan i en tidigare SvT annonserade antologin **Gyllene Äpplen** kommit ut (huvudred Gunnar Broberg, Atlantis). I verkets båda tjocka volymer har redaktionen samlat och utgivit de mest betydande idéhistoriska texterna i Sveriges historia.

I dag och i morgon

Inspirationens ljus har Hans Dahlberg (red) kallat en svit Sverige-skildringar med sikte på världsutställningen i Sevilla i vår (Wiken, 224 s).

Vägen till Rosenbad heter journalisten Mats Gezelius initierade skildring av förra årets val som gav de borgerliga makten (Bonnier Fakta, 250 s). **Insiderbrott och andra informationsbrott** är en bok som presenterar den nya insiderlagen. Författare är advokaten Lars G Mattsson (Rabén & Sjögren, 120 s).

Nobelpristagaren Joseph Brodsky reser varje år till Venedig. Om staden och dess estetiska inflytande handlar boken **De dömdas kaj** (Wahlström & Widstrand).